

OPRACOWAŁA:

Jolanta Kasperczyk-Bocheńska
Szkoła Podstawowa nr 19 w Sosnowcu

Ziemia, która żyje i daje życie

POZIOM EDUKACYJNY:	PRZEDMIOT:
szkoła podstawowa, klasy 1-3	edukacja wczesnoszkolna

TEMAT PRZEWODNI:

Ziemia, która żyje i daje życie.

CEL LEKCJI:

rozwijanie świadomości, że ziemia jest źródłem życia, wyrastają z niej rośliny i wymaga ona ochrony.

METODY PRACY / DZIAŁANIA NA LEKCJACH:

- ćwiczenia praktyczne – wysłuchanie podcastu Dzikoprzygody #209 *Opowieść ziemi*; „Ziemia pod lupą” – badanie przyniesionych przez dzieci próbek ziemi przy użyciu lup i mikroskopu; porównywanie kolorów, zapachów i struktury; nazywanie wrażeń (z pomocą nauczyciela): *Jaka jest ziemia? Czy ma zapach?, Jaka jest w dotyku?*; przygotowanie roztworu ziemi z wodą i oglądanie pod mikroskopem kropelek tak przygotowanego roztworu,
- ćwiczenia terenowe – „Mapa przyrodnicza naszej okolicy” – zaznaczanie podczas wyjścia w teren miejsc, gdzie rosną trawa, drzewa, kwiaty, oraz gdzie ziemia jest „chora” (np. zaśmiecona) na przygotowanych wcześniej mapkach najbliższej okolicy (sporządzonych w oparciu o materiały ze strony geoportal-krajowy.pl); „Ziemia różna w różnych miejscach” – porównywanie np. ziemi z trawnika z ziemią spod drzewa, z ziemią z rabatek, klombów,
- ćwiczenia z zakresu sprawczości zgodne z filozofią *zero waste* – założenie kompostownika obserwacyjnego w słoiku (istnieje możliwość zakupu profesjonalnego kompostownika obserwacyjnego),
- ćwiczenia z wyobraźni – „Głos Ziemi”, czyli rozmowa z glebą – ćwiczenie można wykonać w parach lub z całą grupą (nauczyciel zadaje wybrane pytania, a uczniowie dzielą się pomysłami); „Podróż w głąb ziemi” – zabawa ruchowa z elementami pantomimy: udawanie przez dzieci nasionka, które zapada w ziemię, kiełkuje i wyrasta w piękną roślinę,

- ćwiczenia z lokalności i regionalności – nazywanie, rozpoznawanie roślin charakterystycznych dla miejsca zamieszkania podczas ćwiczeń w terenie, zastanawianie się nad tym, jakim roślinom w naszej okolicy daje życie ziemia,
- ćwiczenia oparte na międzypokoleniowości – rozmowa z domownikami na temat tego, w jaki sposób ludzie dbali o ziemię dawniej, a jak robią to teraz, czy coś się w tym zakresie zmieniło i czy zmiany te mają charakter pozytywny, czy negatywny.

UWAGI DO LEKCJI:

Zajęcia są przewidziane na trzy godziny dydaktyczne – jedną w sali oraz dwie w terenie. W zależności od wieku uczestników możliwa jest modyfikacja zarówno czasu trwania zajęć, jak i miejsca ich realizacji.

(EKO)INSPIROWNIK NAUCZYCIELSKI. MATERIAŁY DODATKOWE I MULTIMEDIA:

Chmielińska A., Dzikoprzгоды, #209 Opowieść ziemi, YouTube, Audioteka, 7.11.2025,
<https://audioteka.com/pl/audiobook/209-opowiesc-ziemi/>

Centralny punkt dostępowy do danych przestrzennych Polski, 7.11.2025, <https://geoportal-krajowy.pl//>

Jak założyć kompostownik, 7.11.2025,
<https://ekopaka.org/wp-content/uploads/2025/03/Jak-zalozyc-kompostownik.pdf>

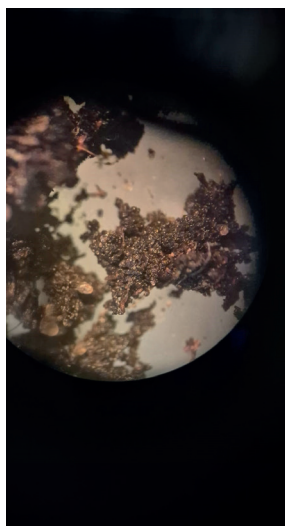
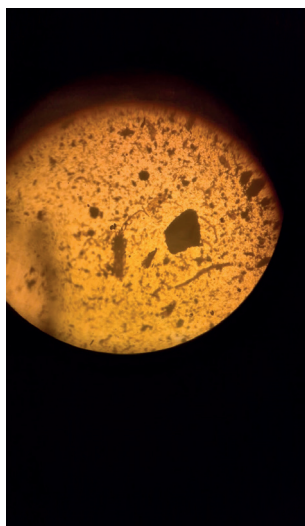
Kompostownik do obserwacji, 7.11.2025, https://montessorizabawki.pl/zestawy-naukowe-dla-dzieci/6940-obserwacyjny-kompostownik-86002050953.html?srsId=AfmBOop6FOPvYRyfSJBfAXCubdtfO-Vq1RY29nT4x6_no26wO3lw_2K

Sekrety kompostownika. Zestaw konspektów dla nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych Miasta Opola, red. Z. Kalinowska, H. Jasińska, K. Vida, Opole 2023, 11.11.2025 [e-book], <https://www.smieciopolis.opole.pl/wp-content/uploads/2024/06/Sekrety-kompostownika-wersja-cyfrowa-ze-stopka.pdf>

Kompostownik, 7.11.2025, <https://www.youtube.com/watch?v=XVjTwkrVhtY&t=340s>

SŁOWA KLUCZE:

ziemia-gleba, świat pod stopami, życie pod ziemią, wszechświat, kompostownik, ekologia.

Stanowisko do obserwacji mikroskopowych: mikroskop używany podczas zajęć oraz przykładowe obrazy próbek gleby widoczne w polu mikroskopu; kolejno fragment próby gleby organicznej, obraz obserwowanej kropli wodnego roztworu gleby.

Fot. Jolanta Kasperczyk-Bocheńska, 7.11.2025

Fragment mapy wykorzystywanej w ćwiczeniach terenowych „Mapa przyrodnicza naszej okolicy”, na której uczniowie zaznaczają miejsca występowania roślinności oraz obszary zanieczyszczone

Fot. Jolanta Kasperczyk-Bocheńska, 24.10.2025

Kompostownik obserwacyjny w słoiku, założony przez uczniów w ramach ćwiczeń rozwijających sprawczość i postawy zgodne z filozofią *zero waste*

Fot. Jolanta Kasperczyk-Bocheńska, 7.11.2025

Karty z pytaniami, które ziemia mogłaby skierować do dzieci, wykorzystywane podczas zajęć rozwijających wrażliwość środowiskową i refleksję nad relacją człowieka ze środowiskiem

Fot. Jolanta Kasperczyk-Bocheńska, 7.11.2025